

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ

Лісового господарства та екології

Кафедра екології

Силабус дисципліни

«Екологічний аудит»

1. Профіль дисципліни

<i>Кафедра екології</i>	Освітній ступінь – бакалавр Галузь знань: 10 Природничі науки Спеціальність: 101 Екологія Освітньо-професійна програма: Екологія Кількість кредитів – 4 Загальна кількість годин – 120 Рік підготовки, семестр – 3-й рік; 5-й семестр Компонент освітньої програми: <i>вибіркова</i> Цикл підготовки: <i>загальної</i> Мова викладання: українська
-------------------------	---

2. Інформація про викладача

Викладач (-і)	к.с.-г.н., доцент Піциль А. О.
Профайл викладача(-ів)	http://znau.edu.ua/fakulteti/ekologichnij-fakultet/m-about-ze/m-sklad-ze
Контактна інформація	моб. тел. +38-097-91-96-884 <i>e-mail: pitsil.uk@gmail.com</i>
Сторінка курсу в Moodle	http://185.25.118.66/course/index.php?categoryid=31
Консультації	<i>Онлайн консультація через Zoom, Viber щовівторка з 14.00 до 18.00</i>

3. Анотація до дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Екологічний аудит» полягає в формуванні знань щодо екологічного аудиту, чіткого розуміння основних закономірностей формування екологічного аудиту, набуття практичних вмінь і навичок із забезпечення екологічного аудиту.

Мета та цілі дисципліни

Мета курсу «Екологічний аудит» є одержання знань та навиків користування поняттями екологічного аудиту, методами та засобами організації та проведення аудиту підприємств; розуміння місця екологічного аудиту в системі господарської діяльності окремих підприємств та країни в цілому; отримання практичних навичок з організації та проведення екологічного аудиту.

Цілі курсу та компетентності, на формування яких націлена дисципліна

Загальні:

ЗК01. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК06. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Спеціальні:

СК04. Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства.

4. Організація навчання

4.1. Обсяг дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна	Заочна
Лекції	16	2
Практичні / лабораторні	32	4
Самостійна робота	72	114

4.2. Формат дисципліни

Формат проведення дисципліни: *очний, змішаний* (поєднання традиційних форм навчання з елементами електронного навчання через систему Moodle), *дистанційний*. Для заочної форми навчання можливим є поєднання очного та дистанційного форматів викладання дисципліни.

4.3. Тематичний план початкової дисципліни

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1. Основи екологічного аудиту				
1	T1	Загальні поняття і значення екологічного аудиту	2	2
2	T2	Нормативна база щодо екологічного аудиту	2	
3	T3	Мета, основні завдання і принципи екологічного аудиту	2	
4	T4	Порядок проведення екологічного аудиту та організації еколого- аудиторської діяльності .	2	
Змістовий модуль 2. Методологія здійснення екологічно аудиту				
5	T5	Сертифікація екологічних аудиторів	2	
6	T6	Проведення екологічного аудиту на об'єкті	2	
7	T7	Ефективності систем екологічного аудиту	2	
8	T8	Спеціальні аудиторські методології. Аудит мінімізації відходів виробництва.	2	
Разом:			16	2

Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
1	T1	Складання інформаційного запиту для формування завдання на проведення екологічного аудиту	4	2
2	T2	Складання договору на проведення екологічного аудиту	2	
3	T3	Проведення екологічного аудиту на об'єкті	4	
4	T4	Оформлення звіту про екологічний аудит	4	2
5	T5	Підготовка переліку питань для опитувальника з урахуванням специфіки діяльності об'єкту аудиту	4	
6	T6	Екологічний аудит територій і господарських систем	4	
7	T7	Екологічний аудит при експлуатації мінерально-сировинних ресурсів	4	2
8	T8	Екологічний аудит населеного пункту, району	2	
9	T9	Аудит виконання програм з охорони навколишнього	2	

		середовища		
10	T10	Тестова залікова робота	2	2
Разом			32	4

Самостійна робота

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
1	T1	Екологічний аудит територій	6	10
2	T2	Права та обов'язки виконавця екологічного аудиту	6	8
3	T3	Висновок екологічного аудиту	6	8
4	T4	Основні завдання екологічного аудиту.	6	8
5	T5	Сфера проведення екологічного аудиту	6	8
6	T6	Види екологічного аудиту	6	8
7	T7	Екологічний аудит виробних об'єктів	6	8
8	T8	Стандарти екологічного менеджменту. Який з них є базовим стандартом серії? Яка його структура	6	8
9	T9	Права та обов'язки керівників (власників) об'єктів зовнішнього екологічного аудиту	6	8
10	T10	Що є правовими підставами для проведення екологічного аудиту	6	8
11	T11	Як здійснюється підготовка екологічних аудиторів.	4	8
12	T12	Принципи проведення екоаудиту	4	8
13	T13	Порядок підготовки плану аудиту	2	8
14	T14	Екоаудит і зелені технології	2	8
Разом:			72	114

4.4. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання дисципліни	Участь у роботі впродовж семестру/залік – 60/40
Вага кожної активності здобувача вищої освіти	Відвідування лекцій – 1 бал Практичні – 2 бали за 1 заняття Реферат – 5 балів Реферат із презентацією – 10 балів
Вимоги до курсової роботи (проєкту)	–
Умови допуску до підсумкового контролю	60 балів
Критерії оцінювання	Залік (іспит) за 100-бальною шкалою оцінювання

Примітка: Контроль знань та вмінь здобувача вищої освіти здійснюється згідно з кредитно-трансферною системою організації освітнього процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100-бальною шкалою, тобто він формується з рейтингу виконання початкової роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, та рейтингу підсумкового контролю – 40 балів.

5. Результати навчання

Отримані знання з «Екологічного аудиту» студенти можуть застосувати в дисциплінах моніторинг довкілля, екологічний контроль, збалансоване природокористування, тощо

ПРО2. Розуміти основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування.

ПР03. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень у сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування.

ПР07. Розв'язувати проблему у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.

ПР13. Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології.

ПР16. Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі.

ПР20. Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.

ПР22. Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля.

6. Пререквізити

Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння кредитів із *загальної екології, фундаментальні положення з біології, хімії, фізики, тощо*

7. Політики дисципліни

Студенту рекомендовано не пропускати заняття, мати відповідний зовнішній вигляд, старанно виконувати завдання, брати активну участь в навчальному процесі. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час за попередньою домовленістю із викладачем. Вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії з проблем навчальної дисципліни.

Обов'язковою вимогою є дотримання норм академічної доброчесності. Критеріями оцінювання знань за *поточний контроль* є успішність освоювання знань та набутих навичок на лекціях та практичних заняттях, що включає здатність здобувача вищої освіти засвоювати категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, активність роботи на практичних заняттях, рівень знань за результатами опитування, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань. Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів. Гарантується забезпечення інклюзивності освітньої діяльності в умовах рівного доступу до здобуття вищої освіти особами з особливими потребами.

8. Технічне та програмне забезпечення (за потреби)

Передбачено використання дистанційної платформи Moodle, виконання тестових завдань у Google Forms.

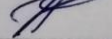
9. Література необхідна для вивчення навчальної дисципліни ОСНОВНА

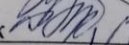
1. Галушкіна Т.П. Екологічний аудит: теорія та практика: [Інформаційно-аналітичний буклет] / За наук. ред. Т.П. Галушкіної. - Одеса, ТОВ «ІНВАЦ», 2008.-47с.
2. ISO-19011:2002 «Настанови щодо здійснення аудитів систем управління якістю і (або) екологічного управління». Міжнародний стандарт.– Київ. Перевод: «ВАТТ», 2003.- 55с
3. Закон України «Про екологічний аудит» від 24.06.2004р №1864- ІУ. <http://rada.gov.ua>.
4. Наказ Мінприроди України №27 від 29.01.2007р. «Про затвердження Положення про сертифікацію екологічних аудиторів». <http://rada.gov.ua>
6. Екологічне право України. Академічний курс: Підручник/ За заг. ред. Ю.С. Шемчушенка. – К.: ТОВ "Видавництво "Юридична думка", 2005. – 848 с.
7. Екологічний аудит: Посібник з екологічного менеджменту і екологічного аудиту /

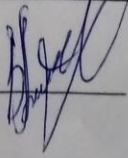
- Шевчук В.Я., Саталкін Ю.М., Навроцький В.М. та ін. – К.: Символ-Т, 1997. – 221с.
8. Екологічний менеджмент: Навчальний посібник / За ред. В.Ф. Семенова, О.Л. Михайлюк. – К.: Знання, 2006. – 366 с.
 9. Малишко М.І. Екологічне право України: Навчальний посібник за ред. академіка Ярчука В.З. – К., 2001, – 392с.
 10. Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням: Підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника та к.е.н., проф. М.К. Шапочки. – Суми: ВТД "Університетська книга", 2005. – 759 с.
 11. Проектування системи управління та менеджменту. Практикум / За ред. Й.С.Завадського. – К.: Урожай, 1994. – 208с.
 13. Шевчук В.Я. Модернізація виробництва: системно-екологічний підхід: Посібник для екологічного менеджменту. – К.: Символ-Т, 1997. – 247с.
 14. Шевчук В.Я. та інші. Екологічний аудит: Навколишнє природне середовище. Екоменеджмент. Екостандарти. Підприємство. Стратегія. Екологічна безпека. Конкурентоспроможність. Екопідприємство: Підручник для студентів екологічних спеціальностей. – К.: Вища школа, 2000. – 344с.
 15. Шевчук В.Я., Саталкін Ю.М., Білявський Г.О. та ін. Екологічне управління: Підручник. – К.: Либідь, 2004. – 432 с.

СПИСОК НОРМАТИВНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

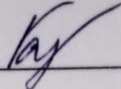
1. ISO 14040:2000. Управління навколишнім середовищем. Оцінка життєвого циклу продукції. Принципи та структура.
2. ISO 14041:2000. Управління навколишнім середовищем. Оцінка життєвого циклу продукції. Визначення цілі, сфері дослідження та інвентаризаційний аналіз.
3. ISO 19011: 2002. Рекомендації по аудиту систем менеджмента качества и/или охраны окружающей среды.
4. ДСТУ ISO 14001-97. Системи управління навколишнім середовищем. Склад та опис елементів і настанови щодо їх застосування”.
5. ДСТУ ISO 14004-97. Системи управління навколишнім середовищем. Загальні настанови щодо принципів управління, систем та засобів забезпечення.
6. ДСТУ ISO 14011-97. Наставови, щодо здійснення екологічного аудиту. Процедури аудиту. Аудит систем управління навколишнім середовищем.
7. ДСТУ ISO 14012-97. Наставови, щодо здійснення екологічного аудиту. Кваліфікаційні вимоги до аудиторів з екології.
8. ДСТУ ISO 9001- 2001. Системи управління якістю. Вимоги. – Київ: Держстандарт України, 2001.
9. Екологія і закон: Екологічне законодавство України. У 2-х кн.. / Відп. ред. д.юрид.наук., проф. В.І. Андрейцев. – К.: Юрінком Інтер, 1997. – Кн. 1. – 704 с.
10. Екологія і закон: Екологічне законодавство України. У 2-х кн.. / Відп. ред. д.юрид.наук., проф. В.І. Андрейцев. – К.: Юрінком Інтер, 1997. – Кн. 2. – 576 с.
11. Законодавство України про екологію / Упоряд. Роїна О.А. – 2-е вид. – К.: КНТ, 2005. – 488 с.

Викладач _____ А. О. Піциль (Ініціали та прізвище)

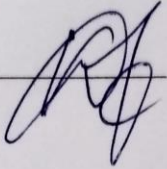
Гарант освітньої програми _____ Т. П. Федонюк (Ініціали та прізвище)

Декан факультету _____ Вишневський А. В. (Ініціали та прізвище)

Силабус затверджений на засіданні кафедри
Протокол № 2 від “30” 08 2022 р.

В.о Завідувача кафедри Л. О. Герасимчук (Ініціали та прізвище)

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією факультету
Протокол № 1 від "02" 09 2022 р.

Голова НМК факультету О. Л. Кратюк (Ініціали та прізвище)